

دیدگاه

عضو هیأت علمی مرکز پژوهش‌های مجلس اعلام کرد

لزوم شفافیت بیشتر در تأدیه بدهی دولت به تأمین اجتماعی

کند» او گفت: «به نظر می‌رسد سازمان تأمین اجتماعی ساختارهای حقوقی و مالی لازم برای اینکه سازکارهای پیش‌بینی شده در تأدیه بدهی را احسابرسی یا اساساً مدیریت کند، در اختیار ندارد.»

عارضه در تأدیه بدهی

این عضو هیأت علمی مرکز پژوهش‌های مجلس، تحویل مستقیم نفت و میعانات گازی به تأمین اجتماعی را غیرمنطقی توصیف کرد؛ زیرا مکانیسم فروش نفت به این مجموعه چندان شفاف نیست. به گفته او، درباره فروش نفت دو حکم در قانون بودجه وجود دارد؛ یکی بند «د» (تبصره ۱۹) و دیگری بند «ی» (تبصره ۲) که درباره راهکارهای فروش نفت صحبت شده است. بر اساس یکی از تبصره‌ها، دولت مستقیماً به تأمین اجتماعی نفت می‌دهد. ممکن است چنین پیشنهادی با این منطق که تأمین اجتماعی صنایع پتروشیمی، پالایشگاه و نیروگاه دارد و می‌تواند ترکیبات نفتی را به جای خریداری از بازار مستقیم دریافت کند، مطرح شده باشد. در یک تبصره دیگر هم فروش نفت از طریق معرفی اشخاص، فروش نفت و تحویل درآمد‌های حاصل از آن به صندوق‌های بازنشستگی پیشنهاد داده شده است. مالکی یادآور شد: «به جز این دو تبصره تسویه بدهی از محل فروش نفت، یک تبصره دیگر هم وجود دارد که به سیاق سابق تأدیه بدهی از محل واگذاری هاست، اما در این تبصره هم هیچ شفافیتی نه در مکانیسم و نه در مبلغ آن وجود ندارد. به نظر می‌رسد این یک عارضه جدی در مورد تأدیه بدهی صندوق‌های بازنشستگی و از جمله تأمین اجتماعی است.»

تشدید کسری

عضو هیأت علمی مرکز پژوهش‌های مجلس بر این باور است که دولت به روش چند سال اخیر هیچ انگیزه‌ای برای تسویه تعهدات خود در قبال تأمین اجتماعی ندارد. این رویکرد بحران فعلی این صندوق بازنشستگی را به شدت تشدید می‌کند. اگر مطالبات سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نشود، طبیعتاً مشکلات زیادی ایجاد خواهد شد. او ادامه داد: «عدم ایفای تعهدات دولت کسری تراز این مجموعه را تشدید می‌کند و این سازمان مجبور می‌شود با اموال خود را بفروشد و خرج خود را پرداخت و یا از بانک استقراض کند که در هر دو حالت بحران صندوق تشدید می‌شود.» مالکی تأکید کرد: «روش‌های یادشده فقط تأمیدی پاسخگوی حل بحران تأمین اجتماعی خواهد بود. شرایط فعلی این صندوق بازنشستگی مثل خانواده‌ای می‌ماند که برای تأمین نیازهایش اسباب و اثاثیه خود را می‌فروشد و بعد از آن دیگر چیزی برای فروش ندارد. متأسفانه در حال حاضر تأمین اجتماعی با این وضعیت مواجه شده است.» او یادآور شد: «اکنون نسبت پشتیبانی در این صندوق ۴۲ یا ۴۳ است و شاید از طریق وصولی بیمه‌شدگان، هزینه‌های ناشی از حقوق بازنشستگان قابل جبران باشد اما اگر این نسبت به سمت سه یا زیر سه برود، یعنی بحران سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در کشور رخ می‌دهد. ابعاد و مخصصات تأمین اجتماعی با صندوق‌های کشوری و لشکری متفاوت است. چه بسا این سازمان بخش کثیری از جامعه را تحت پوشش قرار داده و شاید ۵۵ تا ۶۰ درصد خدمات سلامت کشور، بر عهده این سازمان است. هر اتفاقی که برای این صندوق بیفتد، بشدت کشور را گرفتار می‌کند. دولت باید در این رابطه فکر عاجل کند و بداند اگر سازمان تأمین اجتماعی به نقطه بحرانی برسد، به معنای بحران برای کشور است.»

رشد شکاف کسری

این عضو هیأت علمی مرکز پژوهش‌های مجلس درباره تبعات استقراض از بانک برای تأمین نیازها، گفت: «گراز منظر سازمان به این مسأله نگاه کنیم، با استقراض از بانک توافق می‌افتد. اول اینکه تأمین اجتماعی باید با نرخ بهره این وام را پس بدهد. بنابراین شکاف کسری منابع سازمان تشدید می‌شود. البته این شیوه هم تاجایی جواب می‌دهد و هر سال شکاف کسری بیشتری می‌شود و به نقطه‌ای می‌رسیم که طبیعتاً نظام بانکی ظرفیت مالی نداشته باشد و بعد از مدتی از پس استقراض‌های تأمین اجتماعی برنماید.» او با اشاره به تورم زایل بودن استقراض از بانک اضافه کرد: «اگر سازمان تأمین اجتماعی از پس پرداخت مطالباتش به بانک برنماید، نظام بانکی هم دچار چالش خواهد شد.»

گویا در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، بخت با تأمین اجتماعی چندان یار نیست. بررسی ردیف‌های مختلف بودجه نشان می‌دهد نه تنها دولت هیچ توجهی به هزینه‌های جاری ناشی از تعهداتش به این صندوق بیمه‌ای نداشته، بلکه برخی تصمیماتش در راستای متضرر کردن بیشتر تأمین اجتماعی است. آن‌طور که وحید زارع‌فکری، مدیر کل دفتر هماهنگی امور اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌گوید

گفت و گو

لیلا مرگن

روشن‌نگار

تأمین اجتماعی هستند، اثر گذار خواهد بود؟

در سال جاری حذف ارز ۴ هزار و ۲۰۰ دارو را داشتیم، به همین دلیل در بودجه پیش رو، مابه‌التفاوت ارز ترجیحی از بازار آزاد پرداخت نمی‌شود؛ پس در لایحه بودجه می‌بینیم مبلغی که به حوزه دارو پرداخت می‌شود، در حال کمتر شدن است. البته مابه‌التفاوت این مبالغ باید در بحث‌های بیمه‌ای در نظر گرفته شود، اما کلیات بودجه نشان می‌دهد این رقم به مقدار کافی در نظر گرفته نشده؛ بنابراین به نظر می‌رسد این تصمیم، منجر به افزایش مطالبات داروسازها، شرکت‌های پخش و داروخانه‌ها از نظام بیمه‌ای کشور شود.

به نظر می‌رسد برای بودجه رفاه عدد خیلی کمی لحاظ شده است. در لایحه بودجه سال آینده اعلام شده که تمرکز پرداخت روی افراد زیر خط فقر باشد. به نظر شما امکان توزیع این بودجه در میان افراد زیر خط فقر وجود دارد و سامانه‌ای داریم که این افراد را شناسایی کرده باشد؟

برای شناسایی افراد دو سامانه را باید مدنظر قرار دهیم. یکی پایگاه رفاه ایرانیان است که در آنجا اطلاعات خوبی جمع

در لایحه بودجه باید مابه‌التفاوت ارز ترجیحی و آزاد به سازمان‌های بیمه‌ای پرداخت می‌شد، اما کلیات بودجه نشان می‌دهد این رقم به مقدار کافی در نظر گرفته نشده است

موضوعی که در بودجه سال ۱۴۰۲ به چشم می‌خورد، کاهش ۳۰ درصدی اعتبارات اجرای قانون جوانی جمعیت است. مباحث مرتبط با جوانی جمعیت بر صندوق‌های بازنشستگی اثر می‌گذارد. کاهش این اعتبارات در آینده چه تأثیری در ناترازی صندوق‌ها دارد؟

پرداخت تسهیلات تکلیفی مباحث مرتبط با جوانی جمعیت در بودجه کم شده و این سیاست به اشکال مختلف می‌تواند روی صندوق‌های بازنشستگی اثر گذار باشد. البته تسهیلات تکلیفی بحث‌های مربوط به اشتغال را هم دربر می‌گیرد. هر چه کمک به کارآفرینی و اشتغال را کم کنیم، قاعدتاً شاغلان در کشور کم می‌شوند و می‌بینیم که بیمه‌پردازهای تأمین اجتماعی هم کم شده و صندوق‌ها متضرر می‌شوند. البته سال گذشته افزایش حقوق کارگری به میزان ۵۷ درصد را داشتیم. این افزایش باعث شد قشر قابل توجهی از جوانان، تحصیلکرده‌ها و اقشار مختلف مردم که مطالبه شغل نداشتند، جذب بازار کار شوند؛ زیرا پیش از این تصمیم، افراد می‌دیدند ارزش کاری که انجام می‌دهند بسیار بیش از دستمزدهایی است که به آنان پرداخت می‌شود. بنابراین در این شرایط افراد وقتی نیاز مبرم، حساس و حیاتی نداشتند، به سراغ کار نمی‌رفتند. اما با رشد ۵۷ درصدی حقوق و دستمزد از مسیر افزایش اشتغال، درآمدی برای سازمان تأمین اجتماعی ایجاد شد و تعداد قابل توجهی کارگاه جدید، آغاز به کار کردند. ما چند برابر کد بیمه‌پردازی جدید در تأمین اجتماعی داشتیم و رونقی در فضای اشتغال کشور ایجاد شد. بنابراین سال گذشته تا حدودی به قسمت منابع سازمان تأمین اجتماعی کمک شد، اما امسال ظاهراً این مسأله را کمتر داشته باشیم.

فکر می‌کنید در آینده کاهش اعتبارات جوانی جمعیت و اشتغال روی عملکرد صندوق تأمین اجتماعی اثر خواهد داشت؟

در میان‌مدت بله؛ چون منابعی که پرداخت می‌شود، در میان‌مدت می‌تواند به فضای اشتغال کمک کند و در درازمدت باید متغیرهای دیگری را در نظر بگیریم که بتوانیم دقیق‌تر در این رابطه نظر دهیم.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، بودجه دارو هم کاهش یافته است. آیا این مسأله روی عملکرد شرکت‌های تولیدکننده دارو که بخشی از آنها زیر مجموعه

- اعداد تعریف شده در بودجه ۱۴۰۲، پاسخ نیست
- ۹۰ درصد اعتبارات صندوق کشوری و ول اعضا شده و توسط دولت تأمین می‌شود
- بارش ۵۷ درصدی حقوق و دستمزد از درآمدی مناسبی برای سازمان تأمین اجتماعی
- کلیات بودجه نشان می‌دهد اعتبارات کم گرفته نشده است
- سال آینده احتمالاً مطالبات داروسازها، از نظام بیمه‌ای کشور افزایش می‌یابد

شده و زیرساخت‌های فناوری اطلاعات آن قابل توجه و منطق معماری داده مطلوبی دارد. ایجاد این سامانه حاصل زحمات همکاران معاونت رفاه و وزارتخانه، مجموعه شرکت تارا و... است. البته برای تکمیل اطلاعات سامانه لازم است همکاری‌هایی انجام شود تا داده‌ها به صورت برخط دریافت

